

Szerkesztőség
és
kiadóhivatal:
KASSA
Kossuth Lajos-utca 16.

Szerkesztőségi
telefon: 150. sz

NAPLÓ

FÜGGETLEN POLITIKAI NAPILAP.

ELŐFIZETÉS:

Helyben:
Egy évre . . . 14— korona
Fél évre . . . 7—
Negyedévre . . . 3-50 ;

Vidéken:
Egy évre . . . . 20 korona
Fél évre 10
Negyedévre . . . 5
Egyes szám ára 4 fill.

HIRDETESEK FELVETETNEK: A kiadóhivatalban, Kossuth Lajos-utca 16. szám alatt. (Befizetés a Fazekas-utcaról.) Telefon 150. szám.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
MURÁNYI JÓZSEF.

Kapható minden dohánytözsében.
Megjelenik délután 5 órakor.

Glosszák

a kassai Rákóczi szoborról.

Kassa, június 19.

Rákóczi kassai lovasszobrára a magyar társadalom eddig 160.000 koronát adakozott. Nem nagy az összeg, ha tekintetbe vesszük, hogy Kassa piacán nagyszabású, imponáló ércszobrot terveznek emelni a nagy fejedelem emlékének. Nagy azonban ez az összeg, ha kutatjuk, kik voltak is az adakozók. Jobbára szegény emberek, koronákkal, fillérekkel adózó kis egzisztenciák, kik talán a vasárnapi félliter borocskát, egy színházi est költségét, vagy más hasonló polgári szórakozást áldoztak fel, csak hogy a fejedelem emlékének megörökítéséhez hozzájáruljanak.

Az apró adományokból gyűlt össze a százhatvan ezer korona s ezért megilletődéssel kell beszélünk róla, mert nagy áldozatkészséget jelent ez a mai nehéz életkörülmények között. Bezzeg ha valaki kíváncsian azt kérdezné, mennyivel járultak hozzá a gyűjtéshez, azok a dús gazdag mágnások, kik ma az egykori Rákóczi-birtok földjén aratják a pazar termést, erre bajos volna megfelelni.

A mi mágnásaink, nemességünk, a nemzet ugynevezett gerince bőven kamatoztatja az ősök hagyatékát és bőven pazarolja is az ősök vagyonát. Lőverseny, baccarat, orfeum, cocotte, mindezekre tellik. A kultúra, a művelődés, a tudomány alig lát egy pár koldus garast tőlük. Rákóczi szobrára azonban mégis csak kötelességük volna adakozni.

Ha másért nem, hogy a régi bűnök kiengeszteljék. Hogy az ősök vétkét helyrehozzák. Mert mondom sok a fukarkodó, az adakozástól teljesen távolmaradt mágnás között, akinek mesés vagyona a majthényi páston történt gyáva árulás tényéhez fűződik.

Százhatvanezer korona, voltaképpen már olyan összeg, hogy gondolkodni lehetne a felől, hogy meddig vigyük még a gyűjtést. Szobrászművészek véleménye szerint, már ebből a pénzből is monumentális emlékmű volna emelhető. Valami szokatlanul nagy szoborműre egyébként se gondolhatunk. Hová is helyeznők. Nincs arra való alkalmas terület.

A szabadság-kert, nyomott levegőjü, házak közé ékelt szűkös térhatásában nincs értelme a nagy szobornak. A gyűjtést 200.000 koroná-

nál be lehet fejezni. Szép szobrot csinálhatunk s a szobrásznak is jócskán marad belőle. Amint meg is érdemi, ha szépet alkot.

Szép alkotás! A szabadságharc-szobor pályázatát hasznos tanulsággal vegyük, ha szép alkotást akarunk. Mert, amennyire a kassai viszonyokat ismerjük, megesik, hogy a klikkek városában az erősebbik kijárja, hogy a szobrot az csinálja, akinek jó az összeköttetése. És mivel az igazi művészhetség alkot és nem ér reá összeköttetések után futkosni, a szobor könnyen ügyetlen, kontár martalékaül esik.

Már jó előre le kell arról a tervről mondani, hogy a szoborügyet locais ügynek tekintjük. A szoborbizottságban minél kevesebb kassai legyen. Mert nem szégyen azt bevallani, hogy alig van Kassán egy-néhány ember, aki ért a szoboralkotások megbirálásához. A jury legyen országos, legyen benne képviselve a külföld és akkor elfogulatlan ítélettel joggal várhatunk.

A katonák nyugdíja.

Föl fogják emelni.

Az új nyugdíjtörvény.

A közös hadügyminiszteriumban a magyar honvédelmi és az osztrák landwehminiszteriummal egyetértésben a közös hadsereg, a haditengerészet, a honvédség és a landwehr tagjai részére új nyugdíjtörvényt dolgoztak ki. A törvénytervezet már a legközelebbi napokban a magyar és az osztrák kormány elé fog kerülni. Ha e két kormány is hozzájárul a törvénytervezethez, azt a parlamentek elé terjesztik.

A katonai nyugdíjak ügyének reformja sokáig vajudott. Tizenegy esztendeig dolgoztak és módosítottak rajta. A katonai nyugdíj-ügy reformjára a hadvezetőséget az osztrák állami tisztviselők fizetésrendezéséről szóló, 1896 tavaszán szentesített törvény ösztönözte. Ez a törvény ugyanis szembe-szökően demonstrálta a katonák ellátásáról szóló, még 1875-ből való törvény fogyatékosait. 1896 óta a hadvezetőség folytonosan foglalkozott a katonai nyugdíj-törvény reformjával, melyet most végre tető alá fog hozni.

Az új törvénytervezet legnevezetesebb újítása az, hogy harmincöt éves szolgálati idő már igényt ad a teljes nyugdíjra. A most érvényben levő törvény szerint csak negyven esztendő szolgálati idővel szerzik meg a teljes nyugdíjat. Új az a rendelkezés is, hogy rokkantság esetében az állandó eltartásra való igény nem mint eddig tiz, hanem már öt évi szolgálati idő után kezdődik. Az illetményeseknek most hatszáz

koronában megállapított minimális nyugdíját felemelik. Növekedik a legénységi rokkantsági nyugdíj és a legénység, valamint a rangosztály nélküli illetményesek sebesülési pótléka is. Az ugynevezett „régí nyugdíjasok” egyforma elbánásban fognak részesülni az 1900 január elseje, tehát a fizetésrendezés után nyugalomba jutott illetményesekkel. Végül pedig a pátenses rokkantak ellátási illetményeit is fölemelik.

Kéményseprő-sztrájk.

Ezernél több kémény tűzveszélyben.

Erélyes hatósági beavatkozást kérünk.

A kassai kéményseprő segédek a múlt héten bérjavítást kértek özv. Krotkovszky Ferencné és Tomcsó Mihály kéményseprő mesterektől. Krotkovszkynek a kért bérjavítást szó nélkül megadta, belátván, hogy a segédek követelése méltányos. Nem akart indokolatlan huza-vonával sztrájkot előidézni, mert egyrészt a bérjavítás valóban nem oly nagy, hogy teljesíthető ne volna e jövedelmező iparágban, másrészt, mert tudta, hogy a napokig elhúzódható sztrájk a tűzbiztonságot veszélyeztetni. Mert ha a kémények folytonos tisztításban nem részesülnek könnyen kéménytűz támadhat s esetleg nagyobb háztűz is okozhat.

Nem úgy gondolkodott azonban Tomcsó Mihály kéményseprő-mester. Hetykén visszautasította a kéményseprő-segédek követelését s nála már e hó 15-től szünetel a munka.

A fél város kéményei már ötödik napja az elengedhetetlenül szükséges tisztítást nélkülözik. Nem törődünk azzal, mikor fogja Tomcsó Mihály a segédek követelését teljesíteni. Előttünk az a fontos érdek a döntő, hogy a városnak nem szabad tovább tétlenül nézni Tomcsó és a munkások között felmerült differenciát, hanem *sürgősen gondoskodni kell arról, hogy a kémények tisztíttassanak*. Mellékes, hogy Tomcsó honnan szerzi a munkásokat, *egyenesen utasítani kell, hogy a kéményseprést azonnal megkezdje. Ha pedig ezt vonakodnék megtenni, rendelje el a polgármester az ő költségére a kémények seprését.*

Tomcsó Mihály anyagi érdekeit érinteni nem célunk, de viszont azt sem nézhetjük el szótlanul, hogy az egyéni érdekei miatt ezernél több kéményt a tűzveszedelem fenyeget. A kéményseprés nem az az iparág, mely hosszabb sztrájkot eltűr. Itt a polgárok közbiztonságáról, vagyonának épségéről van szó. Ez okból sürgős és erélyes hatósági beavatkozást kérünk.

Építkezési hírek.

Verseny tárgyalások, árlejtések.

Abauj-Torna vármegye székházába bevezetendő vízvezeték és csatornázási munkák végrehajtásával mint legjutányosabb ajánlattevők Steiner Adolf és társa kassai jó hírnevű vízvezetési és csatornázási vállalkozó cég bízott meg.

A kassai felsőbb ipariskola vízvezeték és csatornázási munkákat pedig Balogh János és Simon György kassai ösmert vízvezeték és csatornázási vállalat nyerte el 12 % árleengedéssel.

A stoósi állami elemi iskolára a pót-árlejtés f. hó 28-ára Stóósz községbe tüzetett ki, a terv és költségvetés a kassai m. k. államépítészeti hivatalnál megtekinthető és megszerezhető.

Az alsócsáji állami elemi iskola építésére az árlejtés július 4-ikére iratott ki, terv és költségvetés az itteni államépítészeti hivatalnál tekinthető be.

A Kassa-bélai th. uton két hidnak fafelszerkezetére 4100 kor. összeg erejéig az árlejtés július 12-ikére iratott ki, terv és költségvetés az itteni államépítészeti hivatalnál megtekinthető.

A vármegyei utakon szükséges beton átérsekre az árlejtés június 28-ikára iratott ki, terv és költségvetés fenti hivatalnál tekinthető. A vizsolyi, a göncz-ruszkai és Torna-szentandrás r. k. egyházi épületek, továbbá az aranyidkai állami iskola helyreállítási munkáira az árlejtések kiiratván a tervek és költségvetések a kassai államépítészeti hivatalnál tekinthetők.

Hidak építéséhez szükséges tölgy és fenyőfa nagyobb mennyiségben megvételre kerestetik, bővebbet a kassai m. kir. államépítészeti hivatalnál.

Agyonlőtt őrmester.

(A főhadnagya ölte meg. — Titkolják, hogyan történt a gyilkosság. — Állítólag vadászat közben. — Halál a házasság után.)

Az ötödik közös huszárezred Nezsiderben állomásozó zászlóaljánál titokzatos gyilkosság történt. A katonaságnál — mint rendszeren — titkolják az esetet, részleteiről azonban kiszivárgott valami a város lakossága körébe, s ezek alapján pozsonyi tudósítónk a következőket telefonálja a titokzatos gyilkosságról:

Tegnapelőtt egy holttestet szállítottak be a gyakorlótérhez közeleső nádas környékéről a nezsideri huszárszászlóalj kaszárnyájába. A halottaskocsiban Reissen József huszárorrmester feküdt vérbe borítva, fején hatalmas lött sebbel, amelyből még a kocsiban is szivárgott a vér.

Reissen őrmester csak pár nappal előbb házasodott meg; feleségül vette egy gazdag falubeli birtokos szép leányát. A szerencsétlen fiatal asszonyt rögtön odahívták az ura holttestéhez, tudtára adták, hogy a halált egy lövés okozta. Az asszony alétan rogyott férje holtteste mellé s órákon keresztül nem eszmélt fel.

Nemsokára a holttest beszállítása után megérkezett a kaszárnyába Guáry Frigyes huszárfőhadnagy s lováról leszállva, egyenesen a zászlóalj-irodába rohant. Feldült arccal jelentette a parancsnoknak, hogy az őrmesternek ő a gyilkosa, de véletlenül lőtte le. A polgári hatóság nem avatkozhatott az ügybe s így hivatalosan nem tudják a gyilkosságnak részleteit.

A katonai parancsnokság szerint Guáry főhadnagy vadruccavadászat közben lőtte agyon az őrmestert egy Flaubert puskából. Hogy miként került az őrmester vadruccavadászathoz, s mint történt, hogy egy Flaubert puska golyója megölte, arról nem szól semmit a katonaság. A tényállást különben amint azt a zászlóaljparancsnok a meggyilkolt hozzátartozóinak előadta, egészben véve valószínűtlennek tartják.

Emlegetnek ugyan valamit az őrmester és a főhadnagy közötti haragról, de a titokzatos eset okaira és részleteire ez sem derít világosságot.

TÁVIRATOK ÉS TELEFON-JELENTÉSEK.

Fővárosi tudósítónk telefon jelentése.

A képviselőház ülése.

Ujabb vihar a házban.

Budapest, június 19.

A képviselőház mai ülésén **Justh Gyula** elnököl.

Az elnöki előterjesztései után napirend előtt **Supilo Ferenc** a házszabályokhoz kér szót. Tiltakozik tegnapi rendreutasítása ellen.

Elnök figyelmezteti, hogy az elnök intézkedéseit nincs jogában bíráltnia.

Supilo a figyelmeztetés dacára tovább beszél, mire elnök kijelenti, hogy újból rendreutasítja és a szót megvonja tőle.

A horvátok erre zajongani kezdenek. Nagy vihar kerekedik; Ugron többször szenvedélyesen támad a horvátokra.

A napirend előtti zajongás után folytatják a

vasutas javaslatok

tárgyalását.

Potocsnyák az első szónok, aki horvátul beszél, de többször eltér a tárgytól, mire elnök figyelmezteti, majd megvonja tőle a szót.

Potocsnyák ennek dacára tovább akar beszélni, mire elnök órási lármá közben indítványozza a Háznak, hogy Potocsnyák ügyét tegyék át a mentelmi bizottsághoz rosszalás végett.

A ház az indítványt a horvátok óriási lármájától kísérvé elfogadja. A zaj oly óriási, hogy elnök kénytelen az ülést felfüggeszteni.

Öt perc után elnök újból megnyitja az ülést. Többen a házszabályokhoz kérnek szót. Egyik-másik horvát képviselőtől elnök megvonja a szót, majd szünetet rendel el.

Szünet után **Návay Lajos** elnököl, aki bejelenti, hogy Potocsnyák nem fogadta el a mentelmi bizottság meghívóját, mert az **magyarul volt kiállítva**. Az esetről jegyzőkönyvet vesznek fel.

Ezután **Viukovic** horvát képviselő beszél a javaslatok ellen az ülés végéig.

A Reichsrats megnyitása.

Bécs, június 19.

Bécsben a király ma az összes főhercegek, udvari méltóságok és képviselők jelenlétében a császári palotában trónbeszéddel nyitotta meg a Reichsrathot. A trónbeszédben a király kijelentette, hogy a választói jog azon a bizalmon alapul, amelylyel a nép iránt viseltetik. Reméli, hogy a Reichsrath az új alapon a kormányt egyetértve a haza javára fog munkálkodni.

UJDONSAGOK.

Öngyilkos diák.

Félt a bukástól.

Ma éjjel egy tizenhét esztendő fiatal diák egygyel szaporította azon áldozatok számát, kik a vizsga előtt, a bukástól való félelem miatt a halálba menekülnek.

Az öngyilkos **Scholtz Gyula**, a kassai főreáliskola VII. osztályának növendéke. Gyöngye diák volt, évközben egy-két tantárgyból meg is bukott. Tegnap reggel tünt el Klobusitzky-utcán levő lakásáról, hol Ernő nevű öcscsével, aki a reáliskola V. osztályának tanulója, lakik. Mikor reggel eltávozott öcscsének feltűnt, hogy revolvert vesz magához s egy levélborítékba töltényt helyez el. Meg is kérdezte, minek viszi el a revolvert.

Megcsináltatni viszem a fegyverkövácshoz — felelt Scholtz Gyula. Majd megindultan összeölelte kis öcscsét. Ez még inkább rosszat sejtett, megkérdezte hová megy.

— Vizsgáznai, majd délben találkozunk.

Dél azonban elmúlt, de Scholtz Gyula nem jött vissza. Fivére ekkor egy összetépett levelet talált a szobában, melynek összeillesztése után megdöbbenve olvasta, hogy bátyja bucsuzik édesanyjuktól és bocsánatot kér, amiért szomorúságot és fájdalmat okoz neki halálával.

Ezt a levelet Scholtz Ernő magával vitte **Váczy József** főkapitányhoz, aki nekik nagybátyjuk. A főkapitány azonnal kiadta a rendeletet, hogy keressék a fiut. Késő este volt már, az éjjel is bekövetkezett, de az eltűnt diák nem jött haza.

Éjjel háromnegyed 12 órakor a Fő-utcaról a laktanya-utrá térő rendőr döbbenést hallott. A hang irányában haladva a Kovács-utca 55. számú ház előtt egy diákot talált a földre rogyva.

A diák még élt. A rendőr az öngyilkost öltre kapta s futott vele a mentők Kovács-utcán levő állomására. **Csellényi Béla** rendőralkapitány, akit az öngyilkoshoz hívtak, felismerte benne az eltűnt Scholtz Gyulát. Az öngyilkosságról nyomban jelentést tett **Váczy József** főkapitánynak. **Scholtz Gyulát** a közkörházba szállították, hol most élet-halál között lebeg.

A golyó, amit ruhán keresztül lőtt magába, mellebe furódott és sebhelybe ruhafoszlányokat vitt magával. Felépüléséhez kevés a remény. Az öngyilkosságról értesítették Scholtz Gyula özvegy édesanyját.

— Rendőrségleg megszakított alvás.

Mulatságos kalandba keveredett ma délelőtt a kassai rendőrség. A Schalkház szálloda betelefonált a rendőrségre, hogy egy második emeleti szobában az egyik vendég öngyilkosságot követett el. Azonnal szaladt **Radó Nándor** ügyeletes rendőrtiszt egy detektív társaságában s értesítette **Mosolyi Géza** dr. ügyeletes tisztiorvost is, hogy jöjjön ki az öngyilkosság színhelyére. A második emelet egyik szobájában, az ajtó felső ablaka le volt függönyözve, a kulcslyukon bele lehetett látni s ágyban egy férfi feküdt tenyerére hajtott fejjel. A szobalány jelentette, hogy 9 óra óta már harmadszor zörgetett az ajtón, de semmi választ nem kapott.

Azt hiszi, hogy a vendég vagy hirtelen meghalt, vagy öngyilkos lett. Lövést azonban nem hallottak. Erre a rendőrtiszt kezdett zörgetni, még pedig pedig irtalmatlan erővel. A nagy lármára végre megnyílt az

ajtó s nagy álmélkodásukra basszus hangon szólal meg a felköltött vendég:

— Ez mégis borzasztó. Reggel 6 óra-kor érkezem meg, lefekszem, aludni akarok s már órák hossza óta nem hagynak aludni ezzel a folytonos dörömböléssel. Mit akarnak kérem.

A rendőrtiszt persze elmondta a kellemetlen félreértést s bocsánatot kért a vendégtől, aki persze a kaland után megpróbálta tud-e ujra elaludni.

— **Adományok Rákóczi kassai lovaszobrára.** II. Rákóczi Ferenc lovasszobrára érkezett adományok: XIII. közlemény: A Pesti Napló kiadóhivatala 10, Jegyzőség Petele 2'62, M. kir. postahivatal Csáktornya 3'90, Előlj. Naszód 2'90, Szegszárd 7, M. kir. postahivatal Miskolc 13'50, Jegyzőség Kisjenő 70, Előlj. Egyek 18, Jegyzőség Tótpelsűcz 3'50, Jegyz. Szilvásvárad 4'20, Előlj. Seregélyes 10, Postahivatal Nagybecskerek 31'70, Előljáróság Ujmalomsok 23'40, Előlj. Apor 1, Postahivatal Nagyszombat 8'48, Előlj. Nagyczenk 20, Kir. Itélőtábla Kolozsvár 15'88, Körjegyzőség Mozsóg 1, Polgármester Versecz 20, Czappán István Ernesztháza 1, Előlj. Lendva 5, Előlj. Törtel 5, Horváth K. Vizlendva 5, Előljáróság Mátraszék 10, Előlj. Kálóz 10, Békés város 20, Előlj. Csernátfa 5, Előlj. Besenyszög 50, Bósz Ede polg. isk. igazg. Zombolya 5, Felsőkeresk. isk. Temesvár 62'57, V. adóhivatal Gyula 2, Előlj. Újló 10 és 25'60, Előlj. Héttúr 3'12, Szerényi Béla Szécsény 11, Gagy István Szépvám 24'30, Előlj. Vecsés 30'60, Előlj. Világos 54'70, Előlj. Mezőberény 1'60, Konya Albert adótárnok Oraviczabánya 6, Előlj. Mácsa 10, Előlj. Püspökhalom 9, Előlj. Ujhely (Torontálm.) 6, Szabó Zsigmond Homolc 41'60, Aics Vince Felsőróna 1, Előlj. Siograd 19, Előlj. Anaus 16'40, Előlj. Fehérvárcsurgó 2, Előlj. Domoszló 13'85, Előlj. Temes-Miklós 5, Előlj. S.-Kitili 1, Szendrő előljárósága 45 korona 40 fillér.

— **Ujabb vakmerő betörés.** Nincs vége-hossza a betörővilágnak. Alig mulik el éjszaka, hogy valahonnan vakmerő betörésről jelentést ne kapna a rendőrség. Ma éjjel Mittelmann Vilmos ügynök, Erzsébet-tér 11. szám alatt levő földszinti lakásának nyitott ablakán betörő mászott a szobába, hol Mittelmann és felesége aludt. A betörő az asztalról egy férfi órát lánccal, az asszonynak az ágy szélén levő hálóköntöséből pedig 8 koronát ellopott. A pénz egy tárcában volt, azt a betörő kiürítette s a tárcát otthagya. Nevezetes, hogy Mittelmann, Olga nevű leánya, aki a szomszédos szobában aludt, éjjel a zajra felriadt. Láta, hogy atyjához hasonló termetű férfi jár a szobában. De mert sötét volt, csak a körvonalakból sejtette az alakot s mivel az illetőt édesapjának gondolta, nem szólt. — Ugyancsak ma éjjel Forgách Tivadar törvényszéki jegyzőnek a Szerecseny-utczára néző nyitott ablakai alatt is gyanus alak járt. De mivel Forgách lelővéssel fenyegette, gyorsan elosont. A rendőrség a nyomozatot megindította.

— **Gyujtogató kis fiu.** Tegnap délután Friedmann Benjámín üvegkereskedő, szépláki-soron levő házának faskamrájában 3 éves kis fia játék közben fegyujtotta az ott felhalmozott szalmát. Akkor vették észre a tüzet, mikor a fuicska sirva menekült a kamrából s nyomban hatalmas tüzláng csapott fel. A fiunak szerencsére baja nem esett. A házbeliék a tüzet eloltották.

— **Agyonütötte a fiát.** Dunaszekcsőről jelentik: Rettenetes módon ölte le Wagner János a fiát. Apa és fiu között már régebben feszült volt a viszony. A multkor a réten szóváltás támadt köztük, melynek folyamán az apa kaszája nyelvél úgy vágta fejbe a fiát, hogy összerogyott. A brutális apa erre még nekiesett a fiunak s a kasza élével addig ütötte, míg élet volt benne. Ezután nyugodtan kaszálta tovább a fűvet s fia holttestével együtt rakta fel a lekaszált fűvet. Otthon rémulően látták meg a holt

testet. A gyilkos apa ekkor szökni akart, de a csendőrség letartóztatta.

— **Mikor a kocsis alszik.** Ma délelőtt Ludvig Mihály fuvaros a városi faraktárból üres szekérrel tért vissza, a bakon elaludt s egy zökkenéssel a szekérről a földre zuhant. Ettől a lovak megijedtek s elragadták a szekeret. A megbokrosodott lovak a Csermely-utca szögletén levő ház falába vágták a szekeret. A népcsődületből egy bátrabb ember a megbokrosodott lovakat megfékezte. A lezuhant kocsis a zuhanásnál sérülést szenvedett

— **A technika csudája.** A jövő század fantasztikus álmodozóinak leírásaiban a technika csodái leírhatatlan tökéletességben szerepelnek. A villamosság, — melynek mai felhasználási módját még a mult század közepén is alig mertte volna valaki elhinni, — voltaképen mai is kiaknázatlan s szinte dadogó munkát végez ahhoz képest, amit még elrejt kutatók szeme elől. Hogy micsoda titokzatos hatásokat tud a villamosság előidézni, arra nézve igen jellemző az a kísérlet, melyet teljes sikerrel végzett egy amerikai feltaláló. Abból a feltevésből kiindulva, hogy érzékeink csak rezgésekre reagálnak, azt a következtetést vonta le, hogy minden rezgést felfoghat és átváltoztathat villamos hullámrezgéssé. Erre nézve a zene látszott legkézzelfoghatóbb kísérleti anyagnak, Zenei hatást akart elérni tisztán villamos rezgésekből, hangszer nélkül. S ez sikerült is neki, mert az elektromos áramból csakugyan létesített zenei zongéket. Egy Dupont nevű francia tudós visszafordította az eljárását. Ő viszont zenét változtatott át elektromos árammá. Sőt tökéletesebbi annyira műszerét, melylyel ezt a lehetlenséggel határos dolgot megcsinálta, hogy ma holnap már zenei hangokkal hajtának majd gépeket s nem lehetetlen, hogy villamos lámpák világítani fognak s egyszerűsmind hangversenyt is rendeznek.

— **Halál a telefonnál.** Szokatlan módon érte nemrégén a halál egy malboroughi gazdag család leányát. A fiatal leány telefonálni akart. Megforgatta tehát egyik kezével a telefon-jelzőkészüléket működésbe hozó foggantyut s mivel sötét volt a szobában, másik kezével a telefon fölött levő villamos világítást kapcsolta be. Amint fordított egyet a kapcsolón, a házban levő összes villamos körték kialudtak s a leány abban a pillanatban holtan terült el a szoba padlóján. Halálát alighanem kezelőjének gombja okozta, amely fémből való volt s bizonyára a villamos vezetékhez ért s rövidzárlatot idézett elő. A rövidzárlat folytán pedig a világítást szolgáló erős áram az ő testén is keresztülment. A gyorsan elhívott orvos a leány kézsuklóján égési sebet talált s már csak az erős áram folytán rögtön bekövetkezett halált állapithatta meg.

— **Jóltevőjének gyilkosa.** Sátoraljaui helyről írják az alábbiakat: Özv. Schwarcz Ferencné néhány évvel ezelőtt mislyei házát és egyéb ingatlanait vejenek, vegyeskereskedését pedig unokaöccsének, Schander Józsefnek ajándékozta, az ajándékozó levélben azonban kikötötte, hogy amíg él, a vagyonélvezeti jog őt illeti. Schander József igen hosszúnak találta a jószívű öreg asszony életét s ezért elhatározta, hogy elteszi láb alól. Amikor nagynénje a minap éjjel elaludt, hozzá lopózott, torkonragadta és megfojtotta. A csendőrség kinyomozta a gyilkost, aki eleinte tagadott, később azonban mindent beismer. Schander nemrégiben súlyos testi sértésért másfélévi börtönbüntetést szenvedett el.

— **Uj cementáru-gyár Kassán.** Göllner Zsigmond, a Vám-utca 2. számú házban modern berendezéssel cementáru-gyárat létesített. A gyár gyártmányaiból különösen kiemelendő a Thoman-féle hornyolt tetőcserép, mely a külföldön, építkezéseknél már teljesen kiszorította a téglatető cserépet. A cement tetőcserép tartósabb, könnyebb fedőanyag, nem ereszti át a vizet és sokkal olcsóbb, amennyiben egy kvadrátméterre 11

drb. tetőcserép kell mindössze. A cement tetőcserép ezenkívül sokkal tűzállóbb is mint a téglacserép. Az új cementgyár, melyet ajánlanak a felvidéki építésszek és építető közönség figyelmébe az építkezéshez mindennemű cementárukat készít.

Nyilt tér.

Az e rovatban közlöttékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Nyilatkozat.

A „Kassai Munkás“ szombati számában „Ugránczó kereskedők“ címmel egy hír jelent meg, mely rólam azt írja, hogy én üzletről-üzletre járok azzal, hogy bocsássák el a szocialista kereskedősegedeket. A cikk egyéb részével nem törődöm. Felőlem irhatnak, a mit akarnak, s szívesen adok el „lekvárt“, vagy még egyebet is, még a „Kassai Munkás“ szerkesztőjének is. Azért van nyitott üzletem. S nagyon csodálkozom, hogy épen szocialisták akarják a tisztességes munkát — mert a kereskedelemmel való foglalkozás csak az — gunyos kifejezésekkel kicsinyíteni. De már az ellen tiltakozom, hogy engem denunciánsnak tartsanak s kijelentem, hogy alávaló hazugság az, hogy én bárhol is izgattam volna a szocialista kereskedősegedek ellen. Sokkal egyéb dolgom van, semhogy ilyesmivel törődjem.

Ami azt illeti, hogy a lap fölkeri a munkásokat, hogy a vasárnap nyitva tartó üzletekben ne vásároljanak, csak azt jegyzem meg, hogy engem épen a munkások kérnek, hogy vasárnap nyitva tartsak, mert csak vasárnap reggel tudják szükségleteiket beszerezni.

Hogy munkás vevőim, akik a szocialisták minden izgatásai dacára is igen sokan vannak, azt fogják tőlem kívánni, hogy vasárnap zárjak be s polgári vevőim érdekeit sem fogja sérteni a vasárnapi bezárás, én magam is igen szívesen fogok vasárnap pihenni. De addig — erőszakoskodjanak bármiként a t. szocialista urak — az én üzletem nyitva marad. Azok ellen, akik erőszakoskodnak, meg fogom találni a törvényes eszközt. Megijeszteni engem nem lehet.

Kassa, 1907 junius 17.

Friedmann Izidor.

A kassai magy. kir. javító-intézet igazgatósága.

1739. szám.
1907.

Pályázati hirdetés

ruhamosási munka végzésére.

A kassai m. kir. javító-intézetben a ruhamosási munka az 1907. évi szeptember hó 1-től kezdve az 1909. év végeig nyilvános pályázat útján kiadatik és biztosittatik. A ruhamosáshoz szükséges helyiséget és felszerelést, továbbá világítást, tüzfát, szappant és egyéb anyagokat az intézet ingyen adja. A vállalkozó tehát csak a munkaerőről (mosónőkről) gondoskodik. A részletes szerződési feltételek az intézet igazgatóságánál a hivatalos órák alatt bármely napon megtudhatók. Az írásbeli zárt ajánlatot, melyben az egy évi vállalati munkabér számokkal és betűkkel kiírandó, a folyó évi július hó 6-ig kell az intézet igazgatóságához benyújtani.

Kassa, 1907. évi junius hó 17-én.

Latzkovszky Lajos
kir. tanácsos, igazgató.

□ Rákóczi □ emlékkönyv.

Ezelőtt 1 kor., most 20 fill.

Cimlapján **II. Rákóczi Ferencz életnagyságu képével** (Lengyel Ede festőművésznek Abauj-Torna vármegye számára festett képe után.)

Tartalom:

Ahol Rákóczi megphén. Irta: Lengyel Menyhért. — Centum gradamina Hungariae contra Germanos. Irta: Kerekes György. — Tegnap és ma. Irta: Mihalik József. — II. Rákóczi Ferenc emléke Kassán. Irta: Révész Kálmán. — Rákóczi Holesiczbán. Irta: dr. Fényes Samu. — Rákóczi temetése. Irta: Köves Károly. — Kassa meghódol II. Rákóczi Ferencnek. Irta: Szabó Adorján. — A rodostói temetés. Irta: Telepy Marcel.

* !! 17 diszes illusztráció !! *

Kiemelendők:

Rákóczi képe. — A kassai dóm. — Zrinyi Ilona. — Rákóczi felesége. — Zrinyi Ilona aláírása. — Az egykori Ferenczrendi templom külseje és belseje, ahol a fejedelem imádkozni szokott volt. — A Rákóczi templom, melyet Báthori Zsófia épített, külső és belső képével. — Rákóczi két fia: József és György. — A fejedelem pecsétje. — Beresényi Miklós arcképe egykori festmény után. — Beresényiné Csáky Krisztina arcképe. — II. Rákóczi Ferencz Epitaphiuma. — II. Rákóczi Ferenc sarkofágja a székesegyházi kriptában. — A kassai erődítés alaprajza és Kassa látképe 1617-ből.

Rákóczi emlékkönyv diszes kiállítású, kvart nagyság, 40 oldal terjedelmű.

Ezelőtt 1 K, most 20 fill.

Kapható a **NAPLÓ** kiadóhivatalában. Postán küldve 10 fillér postadíjjal több. Az ára bélyegekben is beküldhető.

A KASSAI JELZÁLOGBANK R. T.

további intézkedésig

összes régi betéteinek kamatlábát

4° -ra emelte fel **4°** -ra

és **UJ BETÉTEKET** is ezen kamatra fogad el. E mellett a 10%-os tőkekamatadót is **sajátjából viseli.**

o o o **LELKIISMERETES MUNKA** o o o

STEINER ADOLF és TSA

csatorna és vízvezeték berendező **KASSA, KOVÁCS-UTCA 30.**

Elvállalja minden e szakmába vágó munkák elkészítését, pontos és lelkiismeretes kivitelben. Eddig elvégzett munkáinkkal elismerést vívtunk ki.

o o **Tessék költségvetést kérni — díjtalan.** o o

BALLA MIHÁLY

mechanikus és villamos szerelő

Telefonszám: 372. **Kassa, fő-utca 51. sz.** Telefonszám: 372.

1896. év óta villanyos műszaki műhelyemet és raktáramat sikerült oly versenyképessé tenni, hogy bármely gyárral **a házi távirda, távbeszélő, villámhárító és villanyvilágítási szerelésben** a versenyt felveszem. o o

Állandó nagy raktár villanyvilágítási csillárok, távbeszélők, villamos csengők és orvosi villanyozó gépekben. **Vidéki megrendeléseket azonnal és leggyorsabban készítek.** Minden munkámért 2 évi jótállást vállalok. Terveket és költségvetést díjmentesen készítek.

Divatos füzök özy. Kaulich Róbertné

utóda

Budapest, IV., Károly-utca 1.
Központi városháza.

Mérték szerinti megrendelések
6 óra alatt pontosan eszközöltetnek.

Viselt FÜZŐK

jutányosan javíttatnak és tisztíttatnak.

Jó munkáért az üzlet 25 éves fennállása kezeskedik.

Kiadó: Murányi József.

GANZ-FÉLE

villamossági részvénytársaság

kassai irodája: **KAZINCZY FERENC-UTCA 4. sz. 1. em.**

TELEFON: 328. (vagy: **BARKÓCZY-UTCA 5.**) TELEFON: 328.

Elvállalja bárminemű elektromos világítás és erőátviteli telepek és berendezések tervezését, kivitelét, azok szerelését, ellenőrzését, valamint meglévő berendezések átszerkesztését, továbbá magánházak és lakások villanyvilágítási berendezését. Mindennemű, az elektromos telepek és magánosok részére szükséges világítási és szerelési anyagok elárúsítása.

Nyomatott VITEZ A. UT. KASSA